

LIGA LIDSKÝCH PRÁV

Liga lidských práv

Výroční zpráva 2008

Liga lidských práv © 2009

Editor: Magda Kucharičová

Grafika a sazba: Zuzana Poloncová, www.poloncova.cz

Foto: Magda Kucharičová

Obraz na titulní straně: Zdeněk Košek

Úvodní slovo

Rok akceptování byrokratismu jako nutného způsobu ochrany lidských práv?

Mnoho zemí i organizací bránících lidská práva si v prosinci roku 2008 připomnělo šedesáté výročí vyhlášení Všeobecné deklarace lidských práv. Přijetí tohoto významného dokumentu do značné míry nastartovalo v Evropě i jinde ve světě pozitivní změny důležité zejména pro rozvoj svobodného lidského potenciálu. Zároveň jsme si však v průběhu minulého roku mnohokrát připomněli, s jakou byrokratickou těžkopádností bývá často ochrana lidských práv spojena.

Téměř dvacet let po pádu totalitního režimu ještě stále nenabýly účinnosti nejdůležitější právní kodexy, které by měly být v souladu s ústavním pořádkem postaveny na prioritě ochrany lidské důstojnosti stejně, jako je tomu ve starších členských státech Evropské unie i u některých nových členů. Zdlouhavá příprava trestního a civilního zákoníku i hlavních procesních předpisů nás přibližuje evropským standardům pomaleji, než by bylo potřeba. Část z nich je navíc problematická. Současná forma demokracie a právního státu členských zemí Evropské unie vlivem bruselského aparátu zbytečně směřuje k technokratickým, až „milimetrovým“ úpravám, které postihují stále více oblastí života. Čím dál větší měrou zasahuje i soukromí evropských občanů. Je poctivé dát zde za pravdu kritikům, že tento zvyšující se počet předpisů a paragrafů vede k obecné zmatenosti, upozadování svobody a oslabení užitečné společenské role práva. Právě proto se Liga lidských práv musí maximálně soustředit na zpracovávání připomínek ke vznikajícím zákonům.

Kvůli důsledné ochraně práv občanů bylo nutné do legislativních procesů zasáhnout i v roce 2008. Tvůrcům zákonů, ministerstvům, poslancům i senátorům jsme zasílali odůvodněné připomínky, organizovali jsme odborné diskuse a semináře a prezentovali jsme úspěšné zahraniční modely. Argumenty, které jsme předložili, byly v mnoha případech akceptovány už v úvodních stádiích

celého procesu. Potěšilo nás zejména zapracování našich připomínek do části již schváleného nového zákona o policii, přestože ne všechny závažné výhrady se podařilo do tohoto zákona prosadit. Důležitých změn jsme dosáhli rovněž v novém občanském zákoníku, který je pro občany nesmírně důležitý, i v rámci věcného záměru připravovaného trestního řádu. Podněty a úpravy navrhované našimi právníky se odrazily také na podobě připravovaných zdravotnických zákonů či v zákoně o generální inspekci policie a vězeňské služby.

Již některé počáteční verze legislativních návrhů pak pracovaly s instituty, jejichž absenci či nedokonalou úpravu jsme v minulosti kritizovali. To proto, že postupem času někteří zástupci státních orgánů přijali za svá námi připravená zdůvodnění a dále je sami hájili. Přestože si takových kroků velmi ceníme, zůstáváme nestranní. Nadále neváháme kritizovat některé postupy státních orgánů i politiků a do posledních stádií legislativního procesu poukazovat na nebezpečná ustanovení v konečných verzích zákonů.

Podstatnější než vytváření zákonů je ovšem jejich aplikace v souladu se závazky státu v oblasti ochrany lidských práv. Proto jsme se neopomněli věnovat ani jednotlivým soudním případům. Zde se podařilo prosadit zvýšení odškodného pro oběti násilí, výjimkou však bohužel zůstaly případy protiprávních sterilizací. Na tomto místě sehrála negativní roli změna, kterou přijala většina soudců Nejvyššího soudu poté, co se rozhodla interpretovat institut promlčení peněžitě náhrady nemateriální újmy restriktivně. Přesto věříme, že se trend zvýšeného odškodňování u civilních soudů do budoucna posílí a bude mít na porušovatele lidských práv odstrašující efekt.

*Co nejvíce prostoru bez zbytečně svazujících paragrafů všem v roce 2009 přeje
Jiří Kopal, předseda*

Ochránci práv i odborníci ale varují před násilím a neodborností členů soukromých pouta

PRAHA Děti mladší 15 let podezřelé ze spáchání trestného činu nejsou podle Ligy lidských práv dostatečně chráněny při vyšetřování. Kvůli nedostatku vědomostí o soudnictví ve věcech mládeže Liga zvažuje podání ústavní stížnosti s cílem zrušit část zákona. Ozámnil to včera Petr Bittner z ligy. Podle ministerstva spravedlnosti je ale právní ochrana dětí zajištěna dostatečně.

Pokud je podezřelý mezi 15 a 18 lety, má právo na advokáta už při prvním vyšetřování. Naopak dítě mladší 15 let podle Bittnera na právní pomoc dosáhné až v řízení před soudem, ale ne při výslechu. „Výsledkem svých práv, kdy dítěti neznalemu svých práv, a to zejména práva odmítnout výpověď, je odebráno právo poradit se se svým advokátem o dalším postupu.“ řekl Bittner.

Podceněné hrozby policisté

Jiří Kopal Sněmovna přijala po sedmácti letech nový policejní zákon, který má ambici vyslat cestu pro reformu policie. Obecně je nutno modernizaci každodenní kontakt s policií, pro situace, kdy vedení policie sahá k represivnějším metodám. Vzhledem k retorice, kterou používá pro úspěch v politickém

Zločiny policistů mají šetřit jejich kolegové

Ministr Langer: Je to nesmysl. Přinejmenším toto je důvod, proč se zákon musí vrátit zpátky do Sněmovny. Zločiny policistů mají šetřit jejich kolegové. Přinejmenším toto je důvod, proč se zákon musí vrátit zpátky do Sněmovny.

Školy mají být k Romům fér

Férová škola znamená: romské děti nejsou znevýhodněny a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě. Férová škola znamená: romské děti nejsou znevýhodněny a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě.

Neplatila nájem. Soud ji zbavil svéprávnosti. Soud ji zbavil svéprávnosti.

Vnitro se musí omluvit a odškodnit dva technaře. Vnitro se musí omluvit a odškodnit dva technaře.

Liga lidských práv chce, aby vláda řešila nechtěně sterilizace

Ostrava, 4. 4. 2008 Liga lidských práv požaduje, aby se vláda co nejdříve sílky romských žen především na severu Moravy a Čech. práva a národnostní menšiny Džamila Stehliková dosud nepředložila vláde podnět k projednávání této problematice.

Vládě se nelíbí svěrací kazajky

Rozrušením či agresivním pacientům svítá na lepší časy. Kazajka nebo popruhy budou až poslední možností. Vládě se nelíbí svěrací kazajky.

Jak očkovat? Dobrovolně, nebo povinně?

PRAHA Zatímco v Česku je očkovací kalendář z zákona povinný, ve většině západních zemí odborníci dávají doporučení, čemu dítě dítě očkovat. Rodiče mají svobodu rozhodnout se o očkování dítěte dle svého uvážení.

Podceňování oznamování trestných činů

PRÁHA Vláda se věru shodla, že používání oznamování trestných činů ve zdravotní péči má být upraveno zákonem. A zároveň má být upraveno zákonem.

Langer neohlédá dědictví po Schwarzenbergovi

Langer neohlédá dědictví po Schwarzenbergovi. Langer neohlédá dědictví po Schwarzenbergovi.

Podceňování oznamování trestných činů

PRÁHA Vláda se věru shodla, že používání oznamování trestných činů ve zdravotní péči má být upraveno zákonem. A zároveň má být upraveno zákonem.

Langer neohlédá dědictví po Schwarzenbergovi

Langer neohlédá dědictví po Schwarzenbergovi. Langer neohlédá dědictví po Schwarzenbergovi.

Podceňování oznamování trestných činů

PRÁHA Vláda se věru shodla, že používání oznamování trestných činů ve zdravotní péči má být upraveno zákonem. A zároveň má být upraveno zákonem.

Langer neohlédá dědictví po Schwarzenbergovi

Langer neohlédá dědictví po Schwarzenbergovi. Langer neohlédá dědictví po Schwarzenbergovi.

Podceňování oznamování trestných činů

PRÁHA Vláda se věru shodla, že používání oznamování trestných činů ve zdravotní péči má být upraveno zákonem. A zároveň má být upraveno zákonem.

Langer neohlédá dědictví po Schwarzenbergovi

Langer neohlédá dědictví po Schwarzenbergovi. Langer neohlédá dědictví po Schwarzenbergovi.

Podceňování oznamování trestných činů

PRÁHA Vláda se věru shodla, že používání oznamování trestných činů ve zdravotní péči má být upraveno zákonem. A zároveň má být upraveno zákonem.

Langer neohlédá dědictví po Schwarzenbergovi

Langer neohlédá dědictví po Schwarzenbergovi. Langer neohlédá dědictví po Schwarzenbergovi.

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

... a dostávají zájdaní jako každé jiné dítě

Práva pacientů

Prosadili jsme část připomínek k novým zdravotnickým zákonům...

- Připomínkovali jsme vznik nových zdravotnických zákonů, od stadia věcného záměru až do schválení vládou. Mimo jiné jsme upozornili na absenci důsledného zajištění možnosti kontaktu rodičů s hospitalizovaným dítětem. Deset témat dotýkajících se práv pacientů jsme zpracovali do analýzy Legislativní ochrana práv pacientů.

...věnovali jsme se zkvalitňování práce soudních znalců ve zdravotnictví...

- Rozpoutali jsme veřejnou diskusi o nedostatcích současného systému zadávání, zpracování a hodnocení znaleckých posudků ve zdravotnictví. Sesbírali jsme desítky znaleckých posudků, které jsme hodnotili spolu s nezávislou komisí advokátů, lékařů a s expertkou na lékařskou etiku. Poznatky z praxe jsme pak spolu se zkušenostmi ze zahraničí a teoretickými informacemi využili k vytvoření systémového doporučení s názvem Problémy v činnosti soudních znalců z oboru zdravotnictví. Poté jsme na žádost ministerstva spravedlnosti zpracovali připomínky k novele zákona o znalcích a tlumočnících.

...vytvořili jsme informační webové stránky pro pacienty

www.ferovanemocnice.cz ...

- Mnohaletých zkušeností s porušováním práv pacientů a znalostí zdravotnického práva jsme využili při tvorbě portálu www.ferovanemocnice.cz,

kteří jsme spustili na konci října. Do konce roku jej navštívilo více než čtyři tisíce uživatelů.

...nepřestali jsme poskytovat poradenství pacientům...

- Prostřednictvím telefonu, e-mailu, nové online poradny či osobně jsme zodpověděli více než sto padesát dotazů. Rozšířili jsme také spolupráci s olomouckou právníkou fakultou, kde pod hlavičkou Pacientského centra a naším dohledem řeší studenti dotazy pacientů.

...ve zvlášť závažných případech jsme i nadále pomáhali hájit práva pacientů před soudy.

- Bránili jsme rodičku, která brzy po porodu opustila nemocnici se svým dítětem, a přestože novorozeně i matka byly v pořádku, policie je na popud lékaře násilím vrátila zpět do porodnice. Zastupovali jsme také ženu, které byl bez poskytnutí informovaného souhlasu „preventivně“ odstraněn funkční orgán, nebo rodiče sankcionované za to, že chtěli odložit očkování svého dítěte z důvodu jeho předcházející špatné reakce.

Protiprávní sterilizace

Usilovali jsme o odškodnění protiprávně sterilizovaných žen v individuálních kauzách...

- V případě Ivetky Červeňákové Vrchní soud v Olomouci v odvolacím řízení potvrdil protiprávnost sterilizace a nemocnice se musela omluvit, nárok na půlmilionovou satisfakci však označil za promlčený. V případě ženy sterilizované na severu Čech soud rovněž označil zákrok za protiprávní a kromě omluvy přiznal oběti zatím také ostudně nízké odškodné ve výši padesáti tisíc korun.

...zúčastnili jsme se setkání českých a slovenských sterilizovaných žen...

- Společně s nimi jsme vyzvali českou vládu, aby se zabývala podnětem Rady vlády pro lidská práva z roku 2007, podle něhož by česká vláda měla vyslovit politování nad skutečností, že na území ČR v minulosti docházelo k protiprávním sterilizacím, a zvážit otázku mimosoudního odškodnění postižených žen. Vláda jejich přání dosud nevyšlyšela.

...připomínkovali jsme návrh zákona o specifických zdravotních službách.

- Prosazovali jsme zlepšení ochrany práv pacientů v rámci procesu získávání souhlasu se sterilizačním zákrokem, zejména pak zavedení minimální lhůty, která musí uplynout od udělení souhlasu s tímto nevratným zákrokem do jeho samotného provedení. Cílem bylo pro pacienta co nejlépe zabezpečit dostatek času na rozmyšlenou a minimalizovat možnost zneužití sterilizace.

Duševně nemocní

Pracovali jsme na změně právní úpravy uplatňování způsobilosti k právním úkonům osob s duševní nemocí či mentálním postižením s cílem, aby tyto lidé nebyli zbavováni svých práv, ale aby jim byla poskytována potřebná pomoc při jejich realizaci...

- Ve spolupráci s ministerstvem spravedlnosti a dalšími třinácti organizacemi se nám podařilo prosadit změny v návrhu nového občanského zákoníku. Ten nyní ruší institut úplného zbavení způsobilosti k právním úkonům a nabízí několik alternativ, které mají před omezením způsobilosti k právním úkonům přednost. Dále zavádí účinný mechanismus kontroly opatrovníků, do kterého se bude moci zapojit i sám opatrovanec.

...prosazovali jsme, aby soudy plně respektovaly práva lidí s postižením a při přezkoumání zákonnosti nedobrovolné hospitalizace či v řízení o způsobilosti k právním úkonům postupovaly účinně, nikoliv pouze formálně...

- Za pochybení soudů v řízení o způsobilosti k právním úkonům jsme pomohli panu S. dosáhnout odškodného ve výši 102 tisíc korun. Řízení v jeho případě trvalo přes dvanáct let a soud se během něj dopustil celé řady dalších závažných pochybení.

...usilovali jsme o legislativní změny směřující k posílení práv lidí s duševní nemocí či mentálním postižením při poskytování zdravotní péče...

- Vypracovali a prosazovali jsme připomínky k návrhům zákona o zdravotních službách a zákona o specifických zdravotních službách, které se týkaly zejména právní úpravy výkonu ochranného léčení, nedobrovolné hospitalizace a poskytování informovaného souhlasu u pacientů s omezenou způsobilostí k právním úkonům.

...přednášeli jsme, školili a publikovali odborné články.

- Zúčastnili jsme se mezinárodní konference o implementaci Opčního protokolu k Úmluvě proti mučení v Praze. Na Symposiu sociální psychiatrie a semináři Cesty z labyrintu duševní nemoci v poslancecké sněmovně jsme přednášeli o nových trendech v přístupu k lidem s postižením. Školili jsme také poskytovatele sociálních služeb a svépomocné organizace pacientů. Přednášeli jsme o lidských právech a duševním zdraví na PF UP v Olomouci.

Férová škola

Vytvořili jsme certifikát Férová škola, nad nímž převzal záštitu ministr školství...

■ Smyslem Certifikátu je udělit ocenění základním školám, které jsou otevřené všem dětem bez rozdílu, dodržují lidská práva, nediskriminují žáky ani rodiče a podporují integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Certifikát má své vlastní webové stránky www.ferovaskola.cz, kde lze najít všechny potřebné informace včetně seznamu přihlášených škol.

...na odborných konferencích a v rámci pracovních skupin při MŠMT a IPPP jsme se snažili prosadit takové změny v legislativě, které povedou ke snížení počtu romských dětí vzdělávaných v bývalých zvláštních školách...

■ Usilujeme o to, aby byla skupina zdravotně handicapovaných dětí, jimž stát poskytuje zvýšené dotace, rozšířena také o děti znevýhodněné sociálně. Prosazujeme individuální přístup ke každému takovému dítěti.

...pro ministerstvo školství jsme realizovali výzkum kvality výuky multikulturní výchovy na českých základních školách...

■ Výsledky bohužel ukázaly, že školy se výuce multikulturní výchovy dostatečně nevěnují, mají značný problém s tím, jak toto téma v hodinách prezentovat, a často jim uniká také samotný její smysl.

...starosta Břeclavi a vládní Agentura pro sociální začleňování přizvali Ligu ke spolupráci na zlepšení situace ve vzdělávání na breclavských školách.

■ S řediteli základních škol v Břeclavi jsme začali pracovat na zlepšení integrace znevýhodněných dětí, pomáhali jsme škole získat asistenty pedagogů, učitelům jsme nabídli kurzy týkající se stereotypů a předsudků, výuky multikulturní výchovy či diskriminace.

Romským žákům pomůže nový projekt

PRAHA Základní školy mají motivaci, jak všem ukázat, že se snaží integrovat znevýhodněné děti. Těmi jsou v Česku převážně Romové. Liga lidských práv totiž vymyslela projekt, díky kterému budou moci školy, které se snaží znevýhodněné děti integrovat, dožít se Férová škola. „Certifikát se snažíme...

O vrácení dvojčat rodičům usiluje i Liga lidských práv

Brno (ska) - Co mohou Křížovi udělat pro to, aby získali zpět své děti, které jim před třemi lety odebral soud? Za manžele se postavil i veřejný ochránce práv, když kritizoval postup sociálního odboru Městského úřadu ve Šlapanicích, jenž se o umístění dvojčat do kojeneckého ústavu zasadil. Děti jsou od loňského května v pěstounské rodině, v boji o jejich vrácení rodičům pomáhá i Liga lidských práv.

„Vloni v srpnu podali Křížovi žádost o zrušení ústavní výchovy. Původně ji měl soud projednávat už v prosinci, ale byly nejasnosti kolem toho, kdo bude ustanoven opatrovníkem odebraných dětí,“ poznamenala právnička Křížových z Ligy lidských práv Jana Havigerová. Další termín jednání zatím soud nestanovil. Lýdia a Ivan Křížovi se zatím chystají podat návrh na předcházení opatření, díky kterému by děti...

diny. O tomto opatření musí soud rozhodnout rychle. Pokud by Křížovým vyhověl, zůstala by téměř čtyřletá dvojčata v jejich péči až do pravomocného rozhodnutí soudu o zrušení ústavní výchovy.

„Pokud bychom neuspěli, odvoláme se ke krajskému soudu. Když ani tam nepochodíme, podáme ústavní stížnost či stížnost k Evropskému soudu pro lidská práva. Rodiče v současné době dokáží dětem poskytnout materiální i citové zázemí a odpirání péče o ně by bylo porušením práva na respektování rodinného života,“ doplnila Havigerová.

Zároveň se jménem Křížových chystá podat podnět na ministerstvo práce a sociálních věcí. To by na jeho základě mělo prošetřit postup sociálního odboru Městského úřadu ve Šlapanicích. Manžele...

Děti z ústavů

Věnovali jsme se jednotlivým případům dětí umístěných v ústavech...

■ Zastupovali jsme rodiče, kterým byly odebrány děti kvůli krátkodobě nevhovujícímu bydlení. Podařilo se nám také vrátit děti duševně nemocné matce. Vycházeli jsme ze zkušeností západních zemí, kde bývá matčina výchova i přes její duševní handicap považována za lepší řešení než umístění dítěte do ústavu.

...na schůzkách s poslanci a senátory jsme prezentovali návrhy legislativních změn týkající se zejména úpravy předběžného opatření...

■ Usilovali jsme kupříkladu o zavedení patnáctidenní lhůty, ve které by soud musel rozhodnout o odvolání rodičů v případech, že je jim dítě odebráno na návrh sociálního odboru města.

...připomínkovali jsme zcela nově chystanou úpravu rodinného práva v rámci občanského zákoníku...

■ Zde jsme se zasazovali například o změny týkající se nařizování ústavní výchovy. V zákoně by podle našich návrhů mělo být výslovně znemožněno nařídít ústavní výchovu dítěte pouze na základě sociální nouze rodiny. Stát by měl v takovém případě rodině pomoci a netrestat ji odebráním dětí.

...prosazovali jsme dílčí změny týkající se práv dětí v postavení podezřelého ze spáchání jinak trestného činu.

■ Snažili jsme se mimo jiné, aby dítě bylo povinně zastoupeno advokátem již v přípravném řízení vedeném policií. Navrhli jsme také rozšířit výčet opatření, které je možné v případě prokázání viny dítěti uložit.

Trestné činy policistů

Liga dokončila připomínkování nového zákona o policii, který po letech odkládání vstoupil v platnost v lednu 2009...

- Ministerstvo vnitra ve svém úvodním návrhu vyslyšelo kritiku nevládních organizací, která se týkala zejména úpravy pobytu osob zajištěných na policejní stanici. Schválený právní předpis přesto obsahuje riziková ustanovení, která ohrožují soukromí občanů a ponechávají policii příliš široké pravomoci pro perlustrování a omezování osobní svobody. Kromě toho zákonem není dosud stanoven nezávislý orgán, který by šetřil trestní oznámení a stížnosti na policisty a strážníky.

...české soudy začaly odškodňovat oběti brutálních policejních zásahů.

- Městský soud v Praze přiznal v prvoinstančním rozhodnutí odškodnění dvěma obětem policejního zásahu na CzechTeku v roce 2005. Byl to první případ z nechvalně proslulého zásahu, kde se občanům dostalo určitého zadostiučinění.
- Vrchní soud v Praze přiznal odškodné sto deset tisíc korun romským obětem policejního násilí, matce, její těhotné dceři a synovi, jimž v roce 2004 vnikli v noci do bytu policisté a bezdůvodně je zbili.

Mezinárodní trestní soud

Právník Ligy Jan Kratochvíl koordinoval v průběhu roku aktivity neformální koalice pětadvaceti českých nevládních organizací podporující ratifikaci Římského statutu Mezinárodního trestního soudu (ICC), který má stíhat pachatele nejtěžších zločinů proti lidskosti...

- Vzhledem k lhostejnosti veřejnosti i médií k této otázce se spolupracující organizace v první polovině roku rozhodly pozvat symbolicky diktátory na kávu do Prahy, neboť právě Česká republika zůstala jediným místem v Evropě, kde si mezinárodní zločinci mohou být jisti svou bezpečností. Hapening na Staroměstském náměstí zaujal řady kolemjdoucích a setkal se i s pozitivním mediálním ohlasem.

...podařilo se znovu nastartovat proces ratifikace Římského statutu, návrh na jeho schválení byl předložen parlamentu...

- Po opakovaných výzvách Ligy, ministerstva zahraničních věcí, představitelů Evropské unie a mnoha organizací se více než tři pětiny senátorů a poslanců konečně shodly na tom, že je vhodné Římský statut ratifikovat, což lze po letech odkládání považovat za převratný úspěch. Svůj podpis, který je k ratifikaci nezbytně nutný, však stále odmítá připojit prezident. O důvodech pro tento nestandardní postup, kdy Václav Klaus nerespektuje parlamentní ústavní většinu, lze jen spekulovat.

Policejní kauzy jsou neprůhledné

Brno (sol) - Podle Inspekce ministra vnitra znásilnil policista z Hodonína šestnáctiletou dívku. Státní zastupitelství však tvrdí, že je nevinen. Kdo má pravdu? Podle Jiřího Kopala... spekke ministra vnitra i státní zastupitelství vzájemně házejí odpovědnost za to, že se to nešetří. Státní zastupitelství říká, že inspekce nemá dost důkazů, a odloží to, nebo to odloží už inspekce a státní zastupitelství... člověka. Letos odvolací soud potvrdil odsouzení členů městské policie v Praze, kteří také napadli člověka přímo na ulici. Všichni byli odsouzeni jen podmíněně. Proč tak nízké tresty? Soud zohlední, že byli ve službě... nemají záznam

Práva obětí trestných činů

Zpracovávali jsme podrobné analýzy a projednávali připomínky k věcnému záměru zcela nového trestního řádu...

- Tento zákon upravuje všechna procesní práva a garance pro obviněné i poškozené, a významně tak ovlivňuje kvalitu dodržování lidských práv, včetně práv obětí trestných činů. Věcný záměr trestního řádu byl i s řadou našich připomínek schválen vládou v polovině roku.

...spolu se soudci, advokáty a experty z ministerstva spravedlnosti i státních zastupitelství jsme hledali řešení otázky snazšího přístupu obětí trestných činů k bezplatné a kvalifikované právní pomoci...

- Zaměřili jsme se také na způsob přiznávání odškodnění za nemateriální újmu v adhezním řízení a zlepšení informovanosti obětí o jejich právech. S reprezentanty státních zastupitelství jsme dále projednávali přístup státních zástupců ke stíhání policistů, kteří se dopustili trestných činů. Řešili jsme problematiku procesních práv obětí či subsidiární žaloby.

...usilovali jsme o zlepšení ochrany soukromí obětí trestných činů a přísnější postihy pro ta média, která nerespektují etické kodexy a zveřejňují citlivé informace či fotografie obětí tragédií.

Další problémová místa

Upozorňovali jsme na nutnost omezit trestní právo jako nástroj zasahující do svobody projevu a na nedostatky v soudnictví ve věcech mládeže...

- Zjistili jsme, že dětem podezřelým ze spáchání nezákonného činu jsou upírána práva, která jsou jinak automaticky zaručena mladistvým i dospělým.

...přes veškeré výhrady předložené poslancům, konzultace s autory trestního zákoníku a diskuse v rámci Legislativní rady vlády schválila poslanecká sněmovna i senátoři takovou verzi nového trestního zákoníku, která stále umožňuje stíhání za řadu verbálních trestných činů včetně pomluvy...

- Poslanci a senátoři neakceptovali ani výhrady Soudcovské unie nebo Zpravodaje Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě pro otázku médií. Lze tedy očekávat, že za pomluvu bude i nadále nesmyslně trestně stíháno několik desítek občanů ročně.

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE 2008

MAĎARSKO – Na Evropském pro bono fóru v Budapešti přednášel Jiří Kopal o spolupráci Mezinárodní federace lidských práv (FIDH) a Ligy s advokáty, kteří poskytují bezplatnou právní pomoc obětem porušování lidských práv.

GRUZIE – Zástupci Ligy se účastnili mise FIDH, jejímž cílem bylo monitorovat dodržování lidských práv v Gruzii. Mise byla zaměřena zejména na problém politických vězňů, problémy v justici, svobodu médií a další otázky. Její účastníci se v Tbilisi setkali s představiteli řady gruzínských státních orgánů, zástupci EU i mezinárodních mezivládních organizací a místních nevládních organizací.

Na konferenci FIDH o mezinárodních, regionálních i národních mechanismech pro oběti porušování lidských práv pak zástupci Ligy představili činnost neformální koalice, která v České republice prosazovala ratifikaci Římského statutu, a přednesli příspěvek o problémech s transformací justice.

Za Ligu lidských práv se mise v Gruzii účastnila také ruská právnička Lilia Achmadulina, která v Lize od podzimu pracuje především na komparačních právních výzkumech.

SLOVENSKO – Příspěvek o obráncích lidských práv a možnostech jejich podpory prostřednictvím mechanismů Evropské unie přednesl Jiří Kopal na konferenci v Bratislavě. V rámci festivalu Jeden svět se zde zúčastnil také diskuse o dodržování lidských práv v Číně.

RAKOUSKO – Zástupci Ligy se účastnili setkání mezinárodní sítě odborníků na lidská práva a diskriminaci zvláště osob s postižením.

ŠVÝCARSKO – Liga představila v Ženevě stínovou zprávu při hodnocení České republiky v rámci nového lidskoprávního mechanismu OSN – všeobecného pravidelného přezkumu.

VELKÁ BRITÁNIE – Přijali jsme pozvání k diskusi o diskriminaci ve zdravotnictví na setkání odborníků v Londýně.

ČESKÁ REPUBLIKA – Stali jsme se prvními českými členy celosvětové koalice nevládních organizací pro Darfur, která usiluje o zastavení násilí v Darfuru a vyzývá k tvrdšímu postoji vůči představitelům súdánského režimu.

Díky spolupráci s International Senior Lawyers Project (ISLP) se sídlem v New Yorku jsme měli po dvou letech znovu příležitost získat zkušenosti od bostonského advokáta Michaela J. Haroze z právní firmy Goulston and Storrs, který v Lize měsíc pracoval jako dobrovolník. V rámci svého pobytu prosazoval v České republice myšlenky právní kultury pro bono. Několik jeho příspěvků, spolu s texty právníků z ČR, Slovenska, Polska, Maďarska a Rakouska, vydala Liga v publikaci Právní služby: pro bono a pomoc zajišťovaná státem.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA K prosinci 2008 v Lize působili:

Vedení organizace

- Jiří Kopal – předseda, statutární zástupce
- Lilia Achmadulina – právnička
Zuzana Candigliota – právnička
Kateřina Červená – právnička
Michaela Kopalová – právnička
Magda Kucharičová – PR manažerka
Jana Marečková – koordinátorka, právnička
Maroš Matiaško – právník
Lucie Obrovská – právnička, pedagožka
David Zahumenský – koordinátor, právník

Administrativa

- Kateřina Mášová – vedoucí kanceláře
Lenka Zielinová – finanční ředitelka

Externí specialisté

- Jan Hrůza
Jan Kratochvíl
Jan Morávek
Martin Škop
Jan Vodák

DOMÁCÍ SPOLUPRÁCE 2008

V rámci řady projektů jsme spolupracovali...

...s **Public Interest Lawyers Association** na prosazování pro bono pomoci nemajetným, přípravě programu Školy lidských práv a vydávání právních článků v rámci projektu Via Iuris...

...s **Právníkou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci** na projektu právních klinik nabízejících studentům praktické semináře i stáže v Lize...

...s **Člověkem v tísní, Amnesty International ČR, Českým červeným křížem a organizacemi sdruženými v České ženské lobby** na prosazování ratifikace Římského statutu Mezinárodního trestního soudu Českou republikou...

...s **Nesehnutím a brněnskou skupinou Amnesty International** na festivalu Týden lidských práv v Brně...

...s koalicí **Společně do škol, se Střediskem integrace menšin v Brně, Kabinetem multikulturní výchovy PdF MU, Agenturou pro sociální začleňování v romských lokalitách** na zajištění rovných šancí ve vzdělávání...

...s odborníky na zdravotnické právo JUDr. Marií Cilínkovou, JUDr. Ondřejem Dostálem, Ph.D., LL.M, zdravotnickou etiku doc. PhDr. Janou Kutnohorskou, CSc. a medicínu MUDr. Davidem Marxem, Ph.D. ...

...s **ministerstvem spravedlnosti, ministryní vlády pro lidská práva, sekretariátem Rady vlády pro lidská práva...**

...dále například s organizacemi a sdruženími – **Centrum adiktologie, Česká asociace pro psychické zdraví, Český helsinský výbor, Dolmen, Ekologický právní servis, Fokus Praha, Hnutí za aktivní mateřství, Inclusion Europe, Iuridicum Remedium, Kolumbus, Máme otevřeno?, MDAC, Otevřená společnost, Poradna pro občanství, občanská a lidská práva, Quip, Rozálie, Sdružení pro pomoc mentálně postiženým, SELF HELP, Spolek žen postižených sterilizací, Unie porodních asistentek, Výbor dobré vůle – Nadace Olgy Havlové, Vzájemné soužití...**

...zástupci Ligy působili také jako členové **Rady vlády ČR pro lidská práva a Výboru pro občanská a politická práva, Výboru proti mučení, nelidskému, krutému a ponižujícímu zacházení nebo trestání, Výboru pro biomedicínu a lidská práva a Výboru pro práva dítěte.**

SPONZOŘI A DÁRCI

Instituce a organizace

- CEE Trust
- Centrum advokacie duševně postižených
- Evropská unie
(Transition Facility, Operační program Rozvoj lidských zdrojů)
- Finanční mechanismy EHP a Norska
(EEA Grants, Norway Grants)
- International Senior Lawyers Project
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
- Nadace rozvoje občanské společnosti
- Nadace Terezy Maxové
- Open Society Fund Praha
- Open Society Institute Budapešť

Fyzické osoby

- Marika Bermanová
- Zdeňka Černíková
- Ondřej Dufek – pravidelný dárc
- Jakub Hájek
- Marie Horáčková
- Robert Cholenský
- Veronika Kristková
- Lubomír Majerčík – pravidelný dárc
- Jakub Popelka
- Dana Volfová

HOSPODAŘENÍ 2008

Náklady v Kč

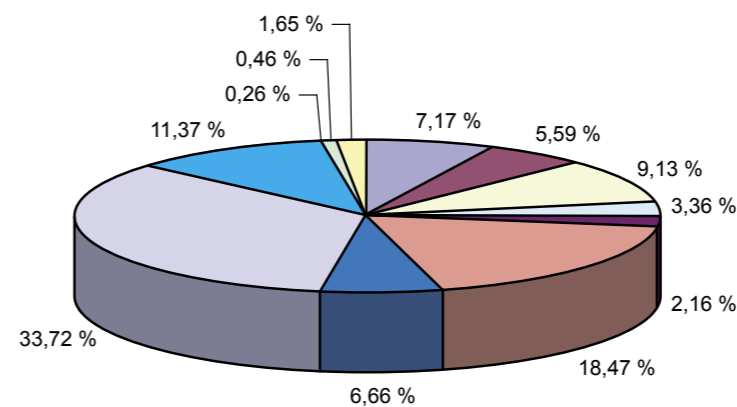
Materiální náklady, literatura, provozní režie	431 592
Komunikace	336 658
Nájemné	550 116
Tisk, propagace, sazba publikací	202 279
Cestovné	130 071
Právní služby a poplatky	1 112 519
Odborné služby psychologické, finanční, překlady a tlumočení	401 206
Mzdové náklady, dohody o provedení práce	2 031 049
Odvody sociálního, zdravotního pojištění, zákonné sociální náklady	684 945
Semináře, workshopy	15 591
Finanční náklady (pokuty, penále, kurzové ztráty, poplatky)	27 664
Projektová partnerství	99 562
Náklady celkem	6 023 250

Příjmy

Vlastní tržby	1 154 161
Dotace z veřejných rozpočtů	1 316 502
Granty Evropské unie	932 269
Granty nadací	2 363 523
Dary od fyzických a právnických osob	36 684
Finanční příjmy (úroky, kurzové zisky, ostatní příjmy)	222 266
Příjmy celkem	6 025 404

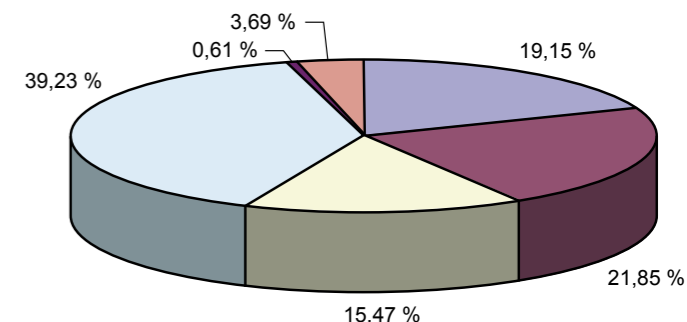
Hospodářský výsledek – zisk **2 154**

Struktura nákladů 2008

- Materiální náklady, literatura, provozní režie
- Komunikace
- Nájemné
- Tisk, propagace, sazba publikací
- Cestovné
- Právní služby a poplatky
- Odborné služby psychologické, finanční, překlady a tlumočení
- Mzdové náklady, dohody o provedení práce
- Odvody sociálního, zdravotního pojištění, zákonné sociální náklady
- Semináře, workshopy
- Finanční náklady – pokuty, penále, kurzové ztráty, poplatky
- Projektová partnerství

Struktura příjmů 2008

- Vlastní tržby
- Dotace z veřejných rozpočtů
- Granty Evropské unie
- Granty nadací
- Dary od fyzických a právnických osob
- Finanční příjmy (úroky, kurzové zisky, ostatní příjmy)

LIGA LIDSKÝCH PRÁV

PODĚKOVÁNÍ ...advokátům Barboře Bukovské, Marii Cilínkové, Ondřeji Dostálovi, Robertu Cholenskému, Miroslavu Krutinovi, Radku Ondrušovi, Tomáši Rašovskému, Davidu Strupkovi, Luděkovi Šikolovi a Kateřině Šimáčkové... členkám certifikační komise Férové školy Ivetě Němečkové, Pavle Polechové, Marii Kalábové, pedagožce Olze Kusé, vedoucí Kabinetu multikulturní výchovy Lence Gulové, Pavle Špondrové, právničce Rady vlády pro rovné příležitosti žen a mužů... stážistům Florence Nique, Ayeshe Khan, Faranu Shakerovi, Irině Yegutkin... Tomáši Koprovi a Michalu Kolínkovi z grafického studia Grafique Brno... dobrovolníkům Petru Boudovi, Lence Čihákové, Kristýně Foukalové, Veronice Hulové, Monice Chromčákové, Zuzaně Jančovičové, Ivetě Kapusnicové, Zdeňce Menšíkové, Zdeňkovi Mezuláníkovi, Janu Rathouskému, Radce Singovszké, Regině Skokanové, Kláře Snášelové, Andreji Tkáčové, Josefu Zichovi...

KONTAKT:

Liga lidských práv

Burešova 6

602 00 Brno

Tel.: +420 545 210 446

Fax: +420 545 240 012

www.llp.cz

www.ferovaskola.cz, www.ferovanemocnice.cz, www.reformaopatrovnictvi.cz